

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365
4100 AJ Culemborg
tel: 0345-512710
fax: 0345-519849
www.buwa.nl

Gemeente Harderwijk
ter attentie van M.H. Annen
Havendam 56
3841 AA Harderwijk

datum: 3 februari 2011
ons kenmerk: 10-758/11.09671/EdwBo
uw kenmerk: R&E
auteur: ing. K.D. van Straalen
projectleider: drs. ing. I. Hille Ris Lambers

Notitie natuurtoets drie bouwlocaties Hierden

Inleiding

De gemeente Harderwijk is voornemens om op een aantal locaties in Hierden woningbouwontwikkeling te realiseren. Dertien locaties zijn reeds onderzocht in 2010, onderhavige notitie beschrijft de locaties Molenweg 1, Wijtgraaf 10-14 en Ruimelsweg 14. Bij de voorgenomen ontwikkelingen zal rekening gehouden moeten worden met het huidige voorkomen van soorten planten en dieren die beschermd zijn krachtens de Flora- en faunawet.

Hierden is gelegen ten noordoosten van Harderwijk. De drie woningbouwlocaties liggen rondom de dorpskern. De locatie op de Molenweg 1 ligt op het terrein van Hotel Zwaluwenhoeve, hier zullen de aanbouwtjes, schuren en de woning op Molenweg 1a gesloopt worden. Het perceel tussen Wijtgraaf 10 en 14 bestaat uit een grasveld. De locatie aan de Ruimelsweg 14 bestaat uit een kleine boerderij met een aantal houten schuren en stallen aan de noord en oostzijde van de woning. Voorzien is een deel van de houten schuren te slopen.

Methodiek

Het plangebied is op 18 januari 2011 bezocht¹. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken en expert judgement is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten. Aanwezige bebouwing en bomen zijn extern en voor zover toegankelijk intern beoordeeld op aanwezigheid van (sporen van) vleermuizen.

¹ Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet. In de Flora- en faunawet worden drie beschermingsregimes onderscheiden. Voor soorten uit Tabel 1 geldt vrijstelling van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. In voorkomende gevallen hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Voor soorten van Tabel 2 of 3 geldt geen vrijstelling en kan aanvraag van een ontheffing aan de orde zijn bij overtreding van verbodsbepalingen. In de lopende tekst is per beschermde soort aangegeven in welke categorie deze is opgenomen.

Aanvullend op het terreinbezoek heeft beperkt bronnenonderzoek plaatsgevonden. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen zijn online beschikbare bronnen geraadpleegd, waaronder de NDFF (telmee.nl, waarneming.nl).

Resultaten

Omdat de locaties dicht bij elkaar liggen binnen het zelfde landschapstype, is ervoor gekozen in deze verslaglegging de locaties per soortgroep als geheel te bespreken. Locatiespecifieke informatie wordt, indien relevant, apart genoemd.

Planten

Binnen het plangebied bestaat het groen uit tuinen, fruitbomen, grasvelden, opgaande bomen en moestuinen. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Uit de omgeving is het voorkomen van akkerklokje, brede wespenorchis en grote kaardenbol bekend. Mogelijk komen deze soorten binnen het plangebied voor, binnen het plangebied komt in beperkte mate van geschikt habitat voor. Het gaat hier om hooguit enkele exemplaren. Genoemde soorten staan in Tabel 1 van de Flora- faunawet.

Ongewervelden

Uit de regio zijn geen beschermde ongewervelden bekend die op grond van de aanwezige biotopen in het plangebied kunnen voorkomen (Eis.nl & anemoon.org).

Vissen

Binnen het plangebied is geen open water aanwezig. Het voorkomen van vissen kan worden uitgesloten.

Amfibieën

Op grond van het aanwezige landbiotop in het plangebied kunnen bruine kikker, bastaardkikker, kleine watersalamander, gewone pad voorkomen (RAVON.nl). Genoemde soorten staan in Tabel 1 van de Flora- faunawet. Uit de directe omgeving van het plangebied zijn geen strikt(er) beschermde soorten amfibieën bekend. Omdat geschikt habitat ontbreekt kan het voorkomen van strikt(er) beschermde amfibieënsoorten worden uitgesloten.

Reptielen

Uit de regio (Veluwe) is het voorkomen van de zandhagedis, levendbarende hagedis, hazelworm (RAVON.nl) bekend.

In het plangebied komen geen terreinen voor die geschikt zijn als leefgebied van reptielen. De genoemde soorten hebben alle voorkeur voor open zandige terreinen, afgewisseld met lage begroeiing zoals heide. De terreinen in het plangebied zijn grotendeels intensief in gebruik, bijvoorbeeld als tuin en moestuin. Het plangebied heeft daarom voor reptielen geen betekenis. Het voorkomen van reptielen wordt uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Uit de regio zijn de strikt(er) beschermde das, eekhoorn en boomarter bekend (zoogdieratlas.nl). Binnen het plangebied is voor deze soorten geen geschikt biotop aanwezig. Voorkomen van deze soorten kan op grond hiervan en het ontbreken van waarnemingen worden uitgesloten. Op grond van de aanwezige biotopen in het plangebied kunnen huisspitsmuis, bosmuis en egel voorkomen. Genoemde soorten staan in Tabel 1 van de Flora- faunawet.

Vleermuizen

Uit de omgeving zijn de volgende soorten bekend waarvoor in het plangebied potentieel geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn, namelijk gewone dwergvleermuis en laatvlieger (zoogdieratlas.nl).

Binnen het plangebied zijn geen geschikte verblijfplaatsen aangetroffen voor boombewonende vleermuizen. De woning aan de Molenweg 1a (zie foto) en de bijgebouwen van de Zwaluwenhoeve op de Molenweg 1 vormen in potentie een geschikte verblijfplaats voor gebouwbewonende soorten vleermuizen, te weten gewone dwergvleermuis en mogelijk laatvlieger. In de gebouwen zitten diverse potentiële invliegopeningen die toegang geven tot de spouwen van muren. De directe omgeving vormt geschikt foeragegebied. Deze gebouwen worden gesloopt om de nieuwe woningbouwontwikkeling mogelijk te maken. De overige bebouwing op deze slooplocaties is niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Al deze gebouwen zijn namelijk enkelwandig, niet geïsoleerd en hebben hierdoor een instabiel klimaat en veel tochtgaten.

Te slopen woning aan de Molenweg 1a

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats²

Tijdens het veldbezoek zijn de slooplocaties onderzocht op geschikte nestplaatsen voor huismus, kerkuil, steenuil en gierzwaluw. Alleen van huismussen zijn nesten aangetroffen. Gezien de datum van het veldbezoek buiten het broedseizoen was het niet mogelijk om met zekerheid vast te stellen of de nesten in gebruik waren. Op de slooplocaties aan de Ruimelsweg 14 zijn maximaal dicht bij elkaar twee nesten aangetroffen in de meest zuidoostelijk liggende schuur direct achter de woning (zie foto). Ten tijde van het veldbezoek was niet geheel duidelijk of deze schuur zal worden gesloopt.

Binnen het plangebied zijn geen geschikte nestlocaties gevonden voor gierzwaluw en steenuil. Voorkomen van gierzwaluw kan op grond hiervan worden uitgesloten. Voorkomen van andere broedvogels met een jaarrond beschermd nestplaats (zoals steenuil) kan op grond van het ontbreken van geschikt broedbiotoop en ontbreken van waarnemingen worden uitgesloten (inf. Vogelbeschermingswacht Noordwest Veluwe).

² Op grond van door het ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif, zwarte wouw.

Ruimelsweg 14, in meest rechtse schuur zijn huismusnesten aangetroffen.

Effecten

Planten, amfibieën en grondgebonden zoogdieren

Binnen het plangebied zijn alleen soorten van Tabel 1 van de Flora- en faunawet aangetroffen. Met de beoogde werkzaamheden kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen van een of meerdere exemplaren van deze soorten worden vernietigd, waardoor verbodsbepalingen worden overtreden. Voor deze soorten geldt echter een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen.

Vleermuizen

Door de sloop van de woning aan de Molenweg 1a en de bijgebouwen van de Zwaluwenhoeve op de Molenweg 1 gaan mogelijk verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en laatvlieger verloren. Vleermuizen beschikken over een netwerk van verblijfplaatsen; binnen een seizoen maken ze gebruik van meerdere plekken. Om te voorkomen dat bij de sloop verbodsbepalingen worden overtreden, dienen mitigerende maatregelen uitgevoerd te worden. Ook dient gegarandeerd te worden dat voldoende verblijfplaatsen beschikbaar blijven. Bij een ontheffingsaanvraag vereist het bevoegd gezag mogelijk nader onderzoek naar het al dan niet voorkomen van vleermuisverblijfplaatsen.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

Door de sloop van de schuur direct achter de woning van de Ruimelsweg 14 gaan twee nesten van huismus verloren. Voordat overgegaan kan worden tot het slopen van de schuur moeten de mitigerende maatregelen uit de aanbevelingen zijn opgevolgd om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Daarnaast zijn diverse algemene vogelsoorten aangetroffen die ook in het plangebied tot broeden kunnen komen. Het verstoren van broedvogels is niet toegestaan en dient voorkomen te worden. Zie ook hiervoor de Aanbevelingen.

Conclusie

Binnen het plangebied bevinden zich jaarrond beschermde nesten van de huismus en mogelijke vaste verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen. Met het tijdig treffen van mitigerende maatregelen kunnen effecten op de lokale populatie huismussen worden voorkomen. Ten aanzien van vleermuizen dienen eveneens de maatregelen zoals voorgesteld in de aanbevelingen te worden opgevolgd. Deze passende maatregelen zijn nodig om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Bij een ontheffingsaanvraag voor vleermuizen zal nader onderzoek naar het voorkomen van vleermuisverblijfplaatsen wenselijk worden geacht.

Aanbevelingen

Vleermuizen

Voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden:

- De sloop van de bijgebouwen op Molenweg 1 en de woningen op Molenweg 1a dient te worden uitgevoerd in de periode november – maart.
- Enkele dagen voor de sloop het gebouw gestript te worden dmv het verwijderen van de dakpannen en boeidelen, zodat de woning ongeschikt wordt als verblijfplaats voor vleermuizen.
- Indien tijdens de sloop toch vleermuizen aanwezig blijken te zijn, dient onverwijld contact opgenomen te worden met een vleermuizendeskundige.
- In de nieuwbouw van de Molenweg 1(a) dienen maatregelen te worden getroffen om gebruik van de nieuwbouw als verblijfplaats door vleermuizen mogelijk te maken. Deze maatregelen kunnen bestaan uit het toegankelijk maken van geschikte verblijven (e.d. spouwmuren, ruimte achter beplating) of het inbouwen cq. ophangen van speciale vleermuis kasten. Het toegankelijk maken van spouwmuren kan door op een hoogte van 3,50 m en hoger in de spouwmuur open stootvoegen met een breedte van 20 mm te maken (voor gewone dwergvleermuis is 10-15 mm voldoende, maar voor laatvlieger is minimaal 20 mm noodzakelijk).
- In de directe omgeving zijn voldoende alternatieve verblijfplaatsen voor vleermuizen beschikbaar, aanvullende mitigerende maatregelen zijn niet nodig.

Huisumus

Voor huismus dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden in de vorm van alternatieve nestgelegenheden in de nieuw te bouwen woningen. Dit kan door middel van het plaatsen van speciale mussenpannen. Aanbevolen wordt minimaal vijf van dit soort pannen op de locatie Ruimelsweg 14 aan te brengen en deze pannen aan te brengen met een onderlinge afstand van circa één meter (boven elkaar of naast elkaar of beide). Hoewel alle windrichtingen als locatie in principe geaccepteerd worden, wordt aanbevolen de pannen bij voorkeur en indien mogelijk te oriënteren op het noorden of oosten. Door het plaatsen van de mussenpannen ontstaat binnen de nieuwe bouwlocatie voldoende nieuw broedgebied voor huismussen. Voorwaarde is echter wel dat de nieuwe mussenpannen voor het eerstvolgende broedseizoen na de sloop geplaatst zijn. Wanneer dit niet mogelijk is wordt aanbevolen om in de omgeving direct naast de te slopen schuren de voorgestelde aantallen alternatieve nestgelegenheden te plaatsen een maand voordat wordt overgegaan tot de sloop.

Overige broedvogels

Ten aanzien van vogels in zijn algemeenheid geldt dat verstoring van broedende vogels voorkomen dient te worden. Hiervoor dienen sloop- en rooiwerkzaamheden buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Het broedseizoen loopt doorgaans vanaf half maart tot en met augustus. In gebruik zijnde nesten zijn echter ook buiten het broedseizoen beschermd. Indien de werkzaamheden binnen dit seizoen zijn gepland kunnen deze worden uitgevoerd indien is vastgesteld dat er met de werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Dit kan door voorafgaande aan de uitvoering van de werkzaamheden het plangebied te controleren op nesten.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met I. (Ingrid) Hille Ris Lambers.

Akkoord voor uitgave:

G.F.J. Smit.
Teamleider

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Harderwijk

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig BRL 9990:2001 / ISO 9001:2001.